

Київський університет імені Бориса Грінченка
Університетський коледж

ПРОГРАМА
співбесіди з української мови
ОКР: молодший спеціаліст
На базі: базової загальної середньої освіти

Галузь знань	Спеціальність	Освітня програма, предметна спеціалізація
01 Освіта	012 Дошкільна освіта	Дошкільна освіта
	013 Початкова освіта	Початкова освіта
	014.11 Середня освіта	Фізична культура
	014.13 Середня освіта	Музичне мистецтво
	014.12 Середня освіта	Образотворче мистецтво
02 Культура і мистецтво	022 Дизайн	Дизайн
	024 Хореографія	Хореографія
	029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	Бібліотечна справа
	029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	Діловодство
06 Журналістика	061 Журналістика	Видавнича справа та редагування
07 Управління та адміністрування	072 Фінанси, банківська справа та страхування	Фінанси і кредит
	073 Менеджмент	Організація виробництв
08 Право	081 Право	Право
23 Соціальна робота	231 Соціальна робота	Соціальна педагогіка

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма співбесіди з української мови розроблено з урахуванням чинної Програми для загальноосвітніх навчальних закладів з української (рідної) мови (5 – 9 класи) та нового Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392), який ґрунтується на засадах компетентнісного, особистісно орієнтованого й діяльнісного підходів до навчання, що зумовлює чітке визначення результативного складника засвоєння змісту базової й повної загальної середньої освіти.

Програма складається з трьох розділів та рекомендованої літератури для підготовки до співбесіди. Перший розділ містить перелік основних тем та понять з української мови, якими повинен володіти вступник (уміти їх застосовувати на практиці). У другому розділі вказано вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки вступників з української мови. У третьому розділі наведено критерії оцінювання відповіді на співбесіді з української мови.

Співбесіда проводиться в усній формі. Хід співбесіди відображається в листі усної відповіді, де фіксується повнота та правильність відповідей.

I. ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ДО СПІВБЕСІДИ

1. Доведіть, що мова – явище суспільне. Охарактеризуйте функції мови.
2. Розкрийте поняття «мовний суржик», назвіть його причини. Зредагуйте висловлювання: приймати участь; дизайнер (юрист, педагог) по професії; проводити міроприємства; відноситися дружньо; відкривати очі; слідує останков; закривати двері; по всіх правилах; нанести шкоду; заключити договір.
3. Розкрийте значення поняття «спілкування». Які типи спілкування за різними критеріями Вам відомі.
4. Як Ви розумієте слова Максима Рильського «Як парость виноградної лози, плекайте мову. Пильно й ненастанно політь бур'ян». Про яку ознаку йдеться в цих рядках і що це означає для кожного мовця.
5. Розкрийте значення термінів: «національна», «літературна», «державна» мова.
6. Розкрийте суть та соціальне значення мовних норм літературної мови. Наведіть приклади.
7. Доведіть, чому необхідна стильова диференціація української літературної мови. Які стилі мовлення Вам відомі, назвіть їх сферу вживання та ознаки.

8. Охарактеризуйте розділи науки про мову, назвіть їх основні одиниці.
9. З'ясуйте що лежить в основі класифікації звуків, на які групи поділяються звуки. Охарактеризуйте голосні та приголосні звуки.
10. Охарактеризуйте наголос в українській мові. З'ясуйте його роль у розрізненні слів і їх форм, навівши прилади.
11. Розкрийте суть принципів українського правопису: фонетичний, морфологічний, традиційний, диференціюючий.
12. Охарактеризуйте правила вживання апострофа. З'ясуйте особливості вимови слів з апострофом. Поясніть засоби пом'якшення приголосних на письмі. З'ясуйте особливості вживання м'якого знака.
13. Охарактеризуйте подовження й подвоєння приголосних звуків. Поясніть особливості позначення цих явищ на письмі.
14. Поясніть правопис найбільш уживаних суфіксів та префіксів.
15. З'ясуйте предмет і завдання лексикології. Розкрийте лексичне значення слова. Порівняйте активну й пасивну лексику української мови, сфери її поширення.
16. Охарактеризуйте омоніми, синоніми їх види; пароніми та антоніми.
17. Розкрийте суть фразеології української мови. Порівняйте типи фразеологічних одиниць. Обґрунтуйте використання фразеологізмів у різних стилях української мови.
18. Розкрийте суть лексикографії. З'ясуйте роль словників як відображення історії і культури українського народу. Охарактеризуйте види словників.
19. Охарактеризуйте словотвір як розділ лінгвістики. З'ясуйте роль словотворчих засобів української мови.
20. Розкрийте суть будови слова. Охарактеризуйте морфеми та їх види. З'ясуйте особливості стилістичного забарвлення значущих частин слова.
21. Продемонструйте особливості відмінювання і правопису кількісних та порядкових числівників.
22. З'ясуйте, які граматичні категорії властиві іменнику. Охарактеризуйте поділ іменників на відміни та групи.
23. Продемонструйте особливості написання складних іменників та прикметників.
24. Розкажіть про особливості відмінювання прикметників та творення ступенів порівняння. З'ясуйте особливості вживання повних і коротких прикметників у мовленні.

25. З'ясуйте, з якою метою вживаються в мовленні займенники. Назвіть розряди займенників. Охарактеризуйте особливості відмінювання та правопису неозначених заперечних займенників.
26. Продемонструйте особливості відмінювання дієслів в дійсному та наказовому способі.
27. Охарактеризуйте змінні та незмінні форми дієслова. Поясніть творення дієприкметників та дієприслівників.
28. З'ясуйте, чим відрізняється прислівник від інших повнозначних частин мови. Поясніть правопис прислівників разом, окремо, через дефіс.
29. Продемонструйте на прикладах мету вживання службових слів. Поясніть правопис прийменників, сполучників, часток.
30. Які типи речень за будовою Вам відомі. Проаналізуйте класифікацію простих та складних речень.

II. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Вступники, які проходять співбесіду, мають володіти компетентностями:

- розрізняти звуки мови, визначати голосні й приголосні звуки, їх характеристику, ділити слово на склади, розпізнавати явища уподібнення приголосних звуків, спрощення в групах приголосних, основні випадки чергування звуків;
- розпізнавати вивчені орфограми і пояснювати їх за допомогою правил; правильно писати слова з вивченими орфограмами;
- відділяти закінчення від основи, добирати спільнокореневі слова, розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, визначати спосіб творення слів;
- пояснювати відомі слова, добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; пояснювати значення фразеологізмів, крилатих висловів;
- розпізнавати частини мови, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль;
- розрізняти словосполучення й речення, визначати типи підрядного зв'язку в словосполученні;
- визначати структуру речення, вид речення, правильно ставити розділові знаки й обґрунтовувати їх постановку;

- визначати в реченні з прямою мовою слова автора й пряму мову, замінювати пряму мову непрямою;
- розпізнавати стилі мовлення, визначати особливості кожного з них;
- володіти мовними нормами сучасної української літературної мови (орфографічними, орфоепічними, лексичними, граматичними, стилістичними, пунктуаційними);
- володіти мовленнєвими нормами;
- застосовувати теоретичні знання для створення висловлювань у різних стилях і видах мовлення.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ НА СПІВБЕСІДІ

Загальні положення

Даний комплекс нормативних критеріїв містить у собі головні вимоги щодо оцінки рівня базової підготовки абітурієнта спеціальності українська мова. Рівень підготовки вступників оцінюється за 12- бальною системою.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівень	Бали	Характеристика виконаної роботи
I рівень – початковий	1	Вступник може розрізнити об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, будує лише окремі, не пов'язані між собою речення; лексика висловлювання дуже бідна.
	2	Вступник фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними; будує лише окремі фрагменти висловлювання; лексика і граматична будова мовлення бідна й одноманітна.
	3	Вступник відтворює менш як половину навчального матеріалу; може дати відповідь із кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі положення завдання; не має сформованих практичних умінь та навичок; висловлювання не є завершеним текстом, хибує на непослідовність викладу, пропуск фрагментів, важливих для розуміння думки; лексика і граматична будова збіднені.
II рівень – середній	4	Вступник має недостатній рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника,

		повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, слабо орієнтується в поняттях; висловлювання характеризується неповнотою і поверховістю в розкритті теми; порушенням послідовності викладу; не розрізняється основна та другорядна інформація; добір слів не завжди вдалий.
	5	Вступник знає більш як половину навчального матеріалу; розуміє основний навчальний матеріал; здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, відтворити його з помилками та неточностями; формулює поняття, наводить приклади; підтверджує висловлене судження прикладами; питання значною мірою розкриті, але трапляються недоліки за низкою показників; поверхово розкрито питання, бракує єдності стилю та ін.
	6	Вступник виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання на практиці; виклад загалом зв'язний, питання в цілому розкрито, але помітний репродуктивний характер, відсутня самостійність суджень, їх аргументованість, добір слів не завжди вдалий тощо.
III рівень – достатній	7	Вступник правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень текст; розуміє основоположні теорії і факти, установлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок; вдало добирає лексичні засоби але у відповіді є недоліки, наприклад: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; основна думка не аргументується, правила не завжди підтверджуються прикладами тощо.
	8	Знання вступника є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати, установлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між мовними явищами, фактами, робити висновки; вдало добирає лексичні засоби; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
	9	Вступник вільно володіє вивченим матеріалом,

		застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; вдало добирає лексичні засоби. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень
IV рівень – високий	10	Вступник володіє глибокими й міцними знаннями, робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові мовні факти, явища, ідеї, наводить доречні приклади. Мова відзначається багатством словника, граматичною правильністю, додержанням стильової єдності і виразності.
	11	Вступник володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх; уміє застосувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності. Відповідь у цілому відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю.
	12	Вступник має системні, дієві знання, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки; вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу явищ; відповідь повна, глибока, аргументована, вступник уміє застосовувати знання творчо. Відповідь відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гуйванюк Н.В. Українська мова. Схеми, таблиці, тести: Навч.посібник / Н.В. Гуйванюк, О.В. Кардашук, О.В. Кульбабська. – Львів: Світ, 2011. – 304 с.
2. Колоїз Ж.В. Сучасна українська літературна мова: Збірник завдань для лабораторних робіт / Ж.В. Колоїз, Н.М. Малюга, В.В. Явір. – К.: Знання, 2010. – 356 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
3. Пентилюк М.І. Українська мова: Підручник-комплект /М.І. Пентилюк, О.В. Іващенко. – К.: Ленвіт, 2010. – 352 с.
4. Плющ М.Я. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. – К.: Вища школа, 2005. – 316 с.
5. Сучасна українська літературна мова: Підручник /М.Я. Плющ, С.П. Бевзенко, Н.Я. Грипас; За ред. М.Я. Плющ. – 7-е вид., стер. – К.: Вища шк., 2009. – 430 с
6. Сучасна українська мова. Синтаксис: Навч. посіб. /С.П. Бевзенко, Л.П.Литвин, Г.В. Семеренко. – К.: Вища школа, 2005. – 270 с.
7. Сучасна українська мова: Підручник /О. Пономарів, В. Різун, Л.Ю. Шевченко; За ред. О. Пономарева. – К.: Либідь, 2005. – 488 с.
8. Фурдуй М.І. Українська мова. Практикум з правопису: Навч.посібник /за ред. В.В.Різна. – К.: Либідь, 2012. – 272с.
9. Шевчук С.В., Лобода Т.М. Практикум з української мови: Модульний курс: Навч.посібн./ С.В.Шевчук, Т.М.Лобода – К.:Вища шк., 2006. – 326с.
- 10.Шкурятяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс: Навч. посіб./ Н.Г.Шкурятяна, С.В.Шевчук – К.: Вища шк., 2007. – 823с.
- 11.Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови: Підручник /К.Ф. Шульжук. – Київ: ВЦ Академія, 2004. – 408 с. – (Серія "Альма-Матер").
- 12.Ющук І. П. Українська мова. – К.: Либідь, 2004. – 640 с.